

**Centrul pentru Drepturile
Omului din Moldova**

Ghid juridic pentru victimele violenței în familie

Chișinău 2013

**Acest ghid se adresează
victimelor violenței
domestice, precum și celor
care cunosc persoane abuzate
în familie.**

În cazul în care ați aflat din întâmplare sau cunoașteți persoane care sunt victime ale violenței domestice, oferiți-le acest ghid.

Prezentul ghid are drept scop sensibilizarea opiniei publice privind gravitatea problemei violenței domestice și combaterea violenței în familie, informarea despre formele de apărare de violența domestică.

Nu fiți indiferenți față de aceste persoane, încercați să le acordați ajutor, chiar dacă ele vor nega aplicarea actelor de violență domestică în privința lor.

Explicați-le că nu sunt singure și că își pot schimba viața.

Ce este violența în familie sau violența domestică?

Potrivit Recomandării Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. R(85) cu privire la violența în familie, adoptată la 26 martie 1985, sub noțiunea de violență în familie trebuie de înțeles „orice act sau omisiune comisă în interiorul familiei de către unul dintre membrii acesteia și care aduce atingere vieții, integrității corporale sau psihologice sau libertății altui membru al acelei familii, și vatămă în mod serios dezvoltarea personalității lui/ei”.

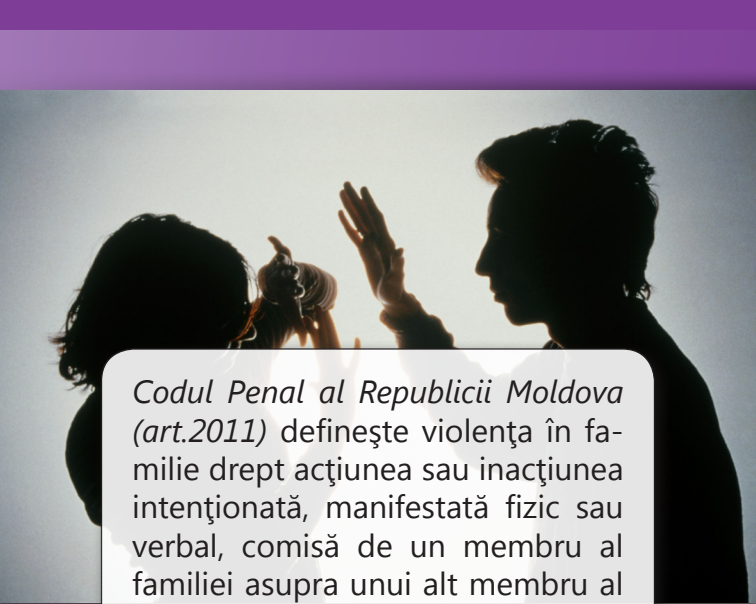
Rezoluția 48/104/20.12.1993 a Adunării Generale a ONU, art.2, arată că violența îndreptată asupra femeii „include următoarele acțiuni: violența fizică, sexuală și psihologică care se produce în cadrul familiei, inclusiv maltratări, abuzul sexual al copiilor din cadrul căminului conjugal, violența relaționată cu știrbirea dreptului patrimonial, mutilare genitală și alte practici tradiționale, nocive pentru femeie, actele de violență produse de alți membri ai familiei precum și violența legată de exploatare.” Această enumerare nu este una exhaustivă.

Cea de-a patra Conferință mondială privind problemele femeilor, desfășurată în 1995 la Beijing, descrie violența îndreptată asupra femeii ca orice act de violență fundamentat pe diferența de gen, care rezultă sau care poate rezulta într-o vătămare sau suferință fizică, sexuală sau psihologică a femeilor, inclusiv amenințările cu asemenea acte, coerciția sau privarea arbitrară de libertăți, indiferent dacă acestea apar în viața publică sau privată. În consecință, violența împotriva femeilor cuprinde următoarele forme, fără a fi limitată la acestea:

a) *Violența fizică, sexuală și psihologică ce are loc în familie, inclusiv bătăile, abuzul sexual al copiilor de sex feminin, violența legată de zestre, violul marital, mutilarea organelor genitale ale femeilor, violența extramaritală și violența referitoare la exploatare;*

b) *Violența fizică, sexuală și psihologică ce există în societate, inclusiv violul, abuzul sexual, hărțuirea sexuală și intimidarea la locul de muncă, în instituțiile educaționale și alte instituții, traficul cu femei și prostituția (forțată);*

c) *Violența fizică, sexuală și psihologică comisă sau trecută cu vederea de către stat, oriunde aceasta apare.*

Codul Penal al Republicii Moldova (art.2011) definește violența în familie drept acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, suferință psihică ori prejudiciu material sau moral.

Potrivit Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45 din 01.03.2007, noțiunea de violență în familie semnifică orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare a unor alte persoane, manifestată fizic sau verbal, prin abuz fizic, sexual, psihologic, spiritual sau economic ori prin cauzare de prejudiciu material sau moral, comisă de un membru de familie contra unor alți membri de familie, inclusiv contra copiilor, precum și contra proprietății comune sau personale.

Tipurile violenței domestice

Abuzul fizic

Mai frecvent, violența domestică este percepută de societate drept un abuz fizic al unui soț sau al partenerului intim. Partenerul (soțul/soția) încearcă să-și manifeste autoritatea și controlul printr-un comportament agresiv, prin violență și maltratarea victimei, producându-i răni, leziuni sau chiar moartea acestuia.

Abuzul emoțional (psihologic) - este adesea trecut cu vederea sau minimalizat chiar de către persoana abuzată. Lipsa unor răni sau leziuni corporale nu înseamnă că persoana nu este abuzată. Scopul abuzului emoțional este de a distruge respectul de sine și sentimentul de independență și include în sine abuzul verbal (țipătul, injuriile, blamarea, jignirea etc.). Izolarea victimei de societate, intimitatea și comportamentul autoritar sunt caracteristice acestui tip de abuz.

Abuzul economic sau financiar - este o formă subtilă de abuz emoțional. Scopul unui agresor, în acest caz, este să obțină controlul asupra victimei și să se folosească de ea în mod frecvent. Abuzul economic include în sine controlul de către agresor al finanțelor victimei; reținerea cărților de credit sau utilizarea banilor fără acordul victimei; restricționarea accesului la bunuri și servicii; implicarea agresorului în sarcinile de serviciu sau alegerea carierei victimei; furtul banilor.

Cum identificăm victimele violenței domestice?

Semne generale de avertizare ale abuzului domestic

Persoana abuzată :

- manifesta frică și îngrijorare pentru partenerul (soțul/soția) agresor în desfășurarea diferitor activități cotidiene;
- execută orice acțiune la cererea partenerului (soțul/soția) agresor;
- îi raportează partenerului (soțul/soția) agresiv despre orice acțiune desfășurată de ea;
- este frecvent hărțuită de către partenerul (soțul/soția) agresor prin intermediul convorbirilor telefonice repetate;
- comunică rudelor, prietenilor despre comportamentul agresiv, gelos sau posesiv al partenerului (soțului) agresor.

Semne ale violenței fizice

Persoana abuzată fizic poate:

- avea frecvent leziuni corporale pentru care își va cere scuze, cu explicația că acestea sunt accidentate;
- lipsi deseori de la locul de muncă, școală sau de la anumite evenimente din comunitate fără nici o explicație;
- purta îmbrăcăminte care ascunde cicatricile și echimozele de pe corp.

Semne de avertizare ale izolării

Persoana izolată de agresor poate:

- să nu își viziteze sau contacteze perioade îndelungate familia și prietenii;
- merge rareori în public fără partenerul(soțul/soția) agresor.

Semne de avertizare a abuzului psihologic

Persoana abuzată psihologic poate:

- avea stima de sine scăzută, chiar dacă pare să fie încrezătoare;
- avea modificări de personalitate (de exemplu, pot deveni mai retrase);
- fi depresivă, neliniștită și predispusă la acte de suicid.

Cui ne adresăm pentru ajutor ?

Autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie sunt:

- *Secțiile/direcțiile de asistență socială și de protecție a familiei care au rolul de a:*
 - oferi protecție și asistență persoanelor în situație de criză, în special victimelor violenței în familie și copiilor acestora;
 - plasează, după caz, victima în centrul de reabilitare, oferindu-i asistența corespunzătoare;
 - desfășoară activitate de consiliere psihosocială a victimelor, în vederea lichidării consecințelor actelor de violență în familie, prin mijloace proprii sau redirectionând cazul către specialiști din centrele de reabilitare;

- apără drepturile și interesele legitime ale victimelor, inclusiv ale victimelor minore;
- monitorizează cazurile victimelor și le acordă asistență după ce au părăsit centrele de reabilitare.

- *Instituțiile medicale care asigură persoanei identificate drept victimă în familie acordă:*
 - asistență medicală;
 - sprijin emoțional;
 - documentare minuțioasă;
 - poate informa victimele despre alte servicii.

- *Organele afacerilor interne care au rolul de a:*

- identifica, înregistra și raporta cazurile de violență în familie;
- examina cererile și sesizările parvenite din partea cetățenilor cu privire la conflictele familiale;
- vizita familiile ai căror membri sunt luați la evidență, efectuează lucrul de prevenire a comiterii repetate a actelor de violență în familie;
- efectua, în situații de criză, reținerea administrativă a agresorului, în funcție de gravitatea cazului;
- se adresa către autoritățile judecătorești pentru obținerea ordonanței de protecție în situație de criză în baza cererii depusă de victimă sau a sesizării de caz și de a asigura executarea ordonanței;
- asigura agresorilor accesul la serviciul de reabilitare.

- *Centrele/serviciile de reabilitare a victimelor și agresorilor, care oferă:*

- cazare, hrană, asistență juridică, socială, psihologică și medicală de urgență, pază și protecție, precum și asistență pentru contactarea rudelor.

- *alte organizații cu activități specializate în domeniu:*

- **Asociația Obștească „Refugiu – Casa Mărioarei”, oferă adăpost, consiliere psihologică și asistență juridică.** Aceasta dispune și de o linie fierbinte. (mun. Chișinău, șos. Hîncești 4, Tel/fax.: 022 72 58 61)

- **Asociația Familiilor MonoParentale. Centrul de informare și consiliere pentru victimele violenței** (or.Cahul, str. Republicii nr. 35, bir.6, tel.: 2 09 84/079191203);

- **Asociația Psihologilor „Tighina” din Căușeni**

(or. Căușeni, str. Ana si Alexandru nr. 18, Tel.: (0243) 2 68 35);

- **Asociația Obștească „ARTEMIDA” din Drochia, care are drept obiective:** prevenirea violenței în familie și acordarea asistenței specializate victimelor; organizarea unor servicii de urgență în situația femeilor abuzate în cadrul familiei, precum și organizarea serviciilor de consiliere pentru agresorii familiali;

(Tel.: (0252) 2 10 32, 2 10 33, 0 798 24900)

- **Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor Violenței Domestice din Bălți**

(or. Bălți, Str. 31 August nr.63, tel.: (231) 2 63 57);

Centrul internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii “La Strada” - serviciu național care dispune de un telefon de încredere pentru femei - **0 8008 8008**. Centrul oferă consiliere psihologică, asistență juridică și prestează servicii de mediere pentru persoanele care suferă de violență în familie.

Cui ne adresăm pentru ajutor ?

Persoanele care pot depune cerere despre comiterea actelor de violență în familie sunt:

- victima;
- în situație de criză, membrii de familie;
- persoanele cu funcție de răspundere și profesioniștii care vin în contact cu familia;
- autoritatea tutelară;
- alte persoane care dețin informații despre pericolul iminent de săvârșire a unor acte de violență sau despre săvârșirea lor.

Cererea despre comiterea actelor de violență în familie se depune:

- la organul afacerilor interne
- în instanță de judecată;
- la organul de asistență socială și de protecție a familiei și copilului;
- la autoritatea administrației publice locale.

Cererea despre comiterea actelor de violență în familie se depune:

- la organul afacerilor interne
- în instanță de judecată;
- la organul de asistență socială și de protecție a familiei și copilului;
- la autoritatea administrației publice locale.

Cererea se depune la locul:

- de domiciliu al victimei;
- temporar de reședință a victimei, dacă aceasta a părăsit domiciliul pentru a evita continuarea violenței directe;
- de reședință a agresorului;
- în care victima a căutat asistență;
- în care a avut loc actul de violență.

Pentru depunerea în instanță de judecată a cererii despre comiterea actelor de violență în familie nu se achită taxă de stat.

Pentru informații suplimentare puteți apela la
Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova
(CpDOM)

Mun. Chișinău, str. Sfatul Țării, 16,
*tel.: **022 23 48 00**, tel/fax: **022 22 54 42**,*
e-mail: cpdom@mdl.net; avocat_copil@yahoo.com
pagina web: www.ombudsman.md
Serviciul Linia fierbinte în caz de violență domestică :
022 234 800